

unei confruntări democratice; toți mă ironizau că eu am luat lucrurile prea în serios, și le voi lua în continuare.

A introduce o metodă democratică și a o încâlca e un lucru periculos.

Am să închei, în mod livresc, cu un citat dintr-o piesă de-a mea. Un personaj spune: „De ce să lichidăm lipsurile, dacă învățăm din ele?” Se poate învăța din lipsuri, dar putem învăța și din succese. Avem toate condițiile, spre gloria literaturii române!

Interferențe

FLORIAN POTRA

Piesa care a fugit prin tablou

Știința și critica literară, muzicală, teatrală, cinematografică se pot uita cu invidie la știința și la critica artelor figurative. Dacă nu din alte rațiuni „majore”, cel puțin pentru fecunda capacitate de a lansa categorii și termeni noi. S-a mai pomenit vreodată — în istoria operelor spiritului — să se vorbească despre poeți sau dramaturgi amatori, despre compozitori și cinești năvi? Pictorii, în schimb, pot să fie și amatori, și naivi. De exemplu, Petru Vintilă: profesionist ca gazetar, poet și dramaturg, el e și amator, și naiv, ca pictor. Amator în toată puterea cuvintului, „naiv” doar între ghilimele, fiindcă în imaginile desenate și colorate de Petru Vintilă, cu toată candoarea lor, naivitatea este elaborată, savant preconcepută și distribuită pe centimetrul pătrat de carton. Altfel spus, Vintilă e un deștept care face pe prostul, voluptatea acestei operațiuni rezultând, pentru el și pentru noi, din grația inofensivă și din abilitatea lipsită de agresivitate cu care-și repovestește visurile și visările.

„Călătorie imaginară în S.U.A.” se intitulează recenta expoziție personală a celor 31 de tablouri, la Biblioteca Americană. Cum era de așteptat, viziunile lui Petru Vintilă se bazează pe memo-

ria cinematografică a copilului din el, cu preponderență de amprentă „western”. Dar și pe o memorie fotografică: seria Central Park din New York și cele două muzee Guggenheim, ca și sediul O.N.U., au folosit, de bună seamă, reproduceri de fotografii, poate chiar cărți poștale ilustrate. Dar nu izvorul documentar e important și determinant, ci, așa cum o numește însuși artistul, psihanalizându-se, „marea și permanentă stare de vis și de fericire secretă”, sub semnul căreia acesta pictează, cu o defulantă autoironie amuzată și cu o perfectă dezinvoltură a punerii în cadru și, mai ales, în culoare, cu o dominantă alb-albastră dată de cer, de nurași și de aripiore de îngeri sau de porumbei. Și, așa adăuga, cu o abia perceptibilă tensiune dramatică, dialogală, insinuată în țesătura liniilor și a tentelor: ceea ce face din aproape fiecare tablou o posibilă situație teatrală, începutul unei piese, care — parafrazându-l pe autorul nostru — fuge, chicotind ușor, prin imaginea picturală și se pierde dincolo de scenografia naturii terane sau a urbanismului de metropolă.

Unul dintre puținele riscuri ale unei asemenea întreprinderi este, fără îndo-

ială, idilismul, plutirea printre aburii unei iluzii gingașe. Petru Vintilă și-l asumă din plin, la persoana I de-a dreptul, privindu-se săgălnic ca „big cow-boy”, într-o lină și trandafirire regresivă spre timpul optimist al căutătorilor de Eldorado. Singurul regret care apasă, totuși, arareori, atmosfera, este acela al exterminării bizonilor. În rest, o Americă bucolică, pașnică și robust provincială, dacă nu chiar rurală, mereu simpatică, mereu atașantă prin naivitatea ei autentică, grefată pe cea mimată cu o greco-latină bucurie europeană de Petru Vintilă. Acestuia din urmă îi urăm o călătorie reală, efectivă, în S.U.A. și-i așteptăm roadele plastice, epico-dramatice, într-o nouă expoziție, la hotarul dintre imaginație și adevăr, după o necesară confruntare dialectică topită în sinteza (poetică) de creativitate fantastică și experiență trăită.

P.S. De dragul exactității, mă văd nevoit să corectez o informație furnizată de Petru Vintilă în catalogul expoziției sale: Pat și Patason nu se numără printre „cei dintii americani”, ci sînt danezi (se chemau Schenstrom și Madsen), iar filmele lor, proiectate și la noi în anii '20 și '30, erau, în majoritatea lor, dacă nu mă-nșel, variante vorbite în limba germană.

Și, încă ceva: dacă ar fi să fur, în semn de amicitie, o pictură de Petru Vintilă — așa cum ne amintește el însuși că s-a întâmplat la prima sa expoziție — așa lege, fără să stau prea mult pe gânduri, „Stațiune de iarnă în New Hampshire”.